

N:o 155.

Af herrar **H. Andersson** i Grimbo och **C. T. Lind**, *angående beräkningen af utbytet af vitbetor vid sockertillverkningen.*

Af årets statsverksproposition framgår, att Kungl. Maj:t nödgats för att skaffa medel till de åskade utgifterna föreslå Riksdagen att redan för denna statsreglering tillgripa det öfverskott å 1903 års statsreglering, som enligt praxis borde tagits i anspråk först 1906, eller nära $1\frac{1}{2}$ million kronor samt att anlita kassaförlagsfonden för $3\frac{1}{4}$ millioner kronor.

Om det kan vara mindre att säga om den först nämnda åtgärden, ehuru äfven den tyder på en svag ställning hos statskassan, så är det däremot beklagligt, om sparade reserver behöfva tillgripas utan att särskilda förhållanden påkalla detsamma. Och det bör vara Riksdagen angeläget att söka undvika att slå in på en så farlig väg.

Ett tillfälle därtill erbjuder sig på sätt här nedan närmare skall an gifvas.

Redan för några år sedan anhöll Riksdagen hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag om införande af s. k. produktbeskattning för sockertillverkningen. En kungl. kommitté tillsattes för sådan utredning, hvilken bort vara färdig så tidigt, att Kungl. Maj:ts förslag i ämnet kunnat föreläggas redan 1903 års Riksdag. Så blef dock icke fallet, och man lär icke heller till denna Riksdag kunna vänta frågans framkomst. Detta förhållande länder visserligen de enormt rika sockerfabrikerna till vinst, tack vare den ståndpunkt, på hvilken sockerbetskulturen nu står, enär ett vida högre sockerutbyte än de skatta för erhålles, men för statskassan är detta liktydigt med flera millioner kronors förlust.

Genom omsorgsfull kultur har det lyckats att uppdrifva sockerhalten i betorna så högt, att det under den nyss avslutade kampanjen erhållits i sin helhet ända till öfver 16 % socker.

Visserligen icke öfverallt, men där betor odlas under icke alltför ogynnsamma förhållanden, blir dock alltid sockerutbytet väsentligen större än det vid skattläggningen beräknade.

I följd af Riksdagens beslut höjdes det beräknade utbytet genom kungl. kungörelsen af den 12 augusti 1902 till 12 %. Men detta är likväl flere procent under det verkliga utbytet och skaffar sålunda en betydande extra vinst åt sockerbolagen. Om den s. k. produktbeskattningen införes, blir ställningen en annan, ty då får skattas för allt det socker, som utvinnes. Men man kan, af hvad som hittills passerat, befara, att det kan dröja rätt länge innan detta beskattningssystem införes, och det bör därför vara angeläget, att under tiden icke alltför mycket pengar går statskassan förbi.

Detta kan åstadkommas genom en ny, fullt rättvis och naturlig höjning af det beräknade sockerutbytet, hvilken nya siffra kunde gälla tills andra beskattningsformer införts.

Då sockerutbytet vid normal behandling helt säkert numera ingenslädes är under 15 %, så bör vid skattläggningen också detta beräknas. Möjligen kan den invändningen göras i några eventuella fall, att mindre utbyte kunnat påvisas. Men dels får hänsyn ej tagas till undantagsfall, och dels är det ej i statens intresse, att dess skatteinkomst för hela sockertillverkningen skall minskas på grund af sådana skäl.

På grund af hvad sålunda anförts, föreslås vördsamt,

att Riksdagen ville besluta sådan ändring rörande beskattningen af sockertillverkningen, att § 2 i kungl. förordningen af den 19 maj 1893, sådan den ändrats genom kungl. förordningen af den 12 augusti 1902, måtte ändras därhän, att etthundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lämna ett utbyte af femton kilogram socker.

Stockholm den 27 januari 1904.

Herman Andersson.

C. T. Lind.
